

यू. पी. राज्य आणि इतर

-- वि. --

श्रीमती दमयंती सिंग आणि इतर

27 जानेवारी 1997

[न्यायमूर्ती के. रामास्वामी आणि जी. टी. नानावती,]

सेवा कायदा :

यू. पी. मध्यवर्ती शिक्षण कायदा, 1921 :

शिक्षकांची नियुक्ती - अद्ययावत शाळा म्हणून कार्यरत असलेली शाळा -परिणामी लाभांसह कायमस्वरूपी शिक्षक म्हणून शीर्षक -पुरावा घोषित-उच्च न्यायालयाने पुष्टी दिली-नोंदींच्या आधारे केलेल्या अपीलावर प्रतिवादी रजा मुदती रिक्त पदावर काम करत होती आणि तिचे नाव मंजूर केलेल्या यादीत सापडले नाही-त्यामुळे तिची शिक्षक म्हणून या पदावर योग्यरित्या नियुक्ती करण्यात आली नाही आणि निम्न न्यायालयाने कागदपत्रांच्या पुराव्याचे चुकीचे वाचन केले आणि कर्मचारी व्यवस्थापनाने तिची योग्यरित्या नियुक्ती केली होती आणि पगाराची थकबाकी भरण्यासाठी निर्देश देण्याची विनंती करणारी तिची रिट याचिका फेटाळणाऱ्या विभागीय खंडपीठाच्या निर्णयाचा परिणाम विचारात घेतला नाही.

दिवाणी अपील न्यायाधिकरण : दिवाणी अपील क्र. 590/1997.

एस. ए. क्र. 1959/1991 मधील अलाहाबाद उच्च न्यायालयाच्या दिनांक 22.9.95 च्या निकाल आणि आदेशावरून.

अपीलकर्त्यासाठी	-	आर. सी. वर्मा, एस. पी. खेरा आणि आर. बी. मिश्रा.
प्रतिवादींसाठी	-	ललिता कोहली, सी. सिद्धार्थ, मनोज के. मिश्रा आणि मनोज स्वरूप.

न्यायालयाचा पुढील आदेश देण्यात आला :

विलंब माफ केला,

अनुज्ञा मंजूर केली.

विशेष परवानगीद्वारे हे अपील अलाहाबाद उच्च न्यायालयाच्या दुसऱ्या अपील क्र. 1959 / 1991 मधील दिनांक 22 सप्टेंबर 1995 रोजीच्या निर्णयामधून मधून मद्धवते. मान्य स्थिती ही आहे कि महादेव प्रसाद विश्वनाथ प्रसाद गर्ल्स हायस्कूल, हरया ही 14 जुलै 1977 पासून अद्ययावत शाळा म्हणून कार्यरत होती. प्रतिवादी क्रमांक 1 चे प्रकरण असे आहे की तिची शिक्षिका म्हणून नियुक्ती करण्यात आली होती आणि तिची नियमितपणे नियुक्ती असल्याने शाळेत परिणामी लाभांसह कायमस्वरूपी शिक्षिका होण्याचा तिला हक्क आहे. निम्न न्यायालयांनी हा हुकूम मंजूर केला, जो उच्च न्यायालयाने पुष्टी केलेल्या याचिकेवर देण्यात आला आहे. अशा प्रकारे, विशेष रजेद्वारे हे अपील.

14 जुलै 1977 पासून संस्थेचे आधुनिकीकरण झाल्यानंतर संस्थेत काम करणाऱ्या शिक्षकांच्या संदर्भात कर्मचारी व्यवस्थापनाने दिलेल्या विवरणपत्राची नोंद सादर करण्याचे निर्देश आम्ही प्रतिवादींना दिले. नोंदी आमच्यासमोर ठेवल्या गेल्या आहेत. नोंदी सूचित करतात की 1977-78 आणि 19778-79 या वर्षासाठी, मान्य आहे की, प्रतिवादी क्रमांक चे नाव मिळत नाही. 1979-80 च्या संदर्भात, ती रजा मुदती रिक्त पदावर काम करत असल्याचे दिसून येते. 9 सप्टेंबर 1982 रोजी उच्च न्यायालयाच्या शाळेत काम करणाऱ्या शिक्षकांच्या संदर्भात 9 नावांची मंजूरी देण्यात आली होती, परंतु त्यात पहिल्या प्रतिवादीच्या नावाचा उल्लेख नव्हता. ही तथ्यात्मक स्थिती जिल्हा न्यायाधीशांनीही स्वीकारली होती, परंतु त्यांनी असे मत मांडले की पहिल्या प्रतिवादीचे नाव न पाठवण्याच्या कर्मचारी व्यवस्थापनाच्या चुकीसाठी तिला दंड होऊ शकत नाही. जिल्हा न्यायाधीशांनी घेतलेला आणि उच्च न्यायालयाने मंजूर केलेला दृष्टिकोन योग्य असल्याची प्रशंसा करण्यात आम्ही अपयशी ठरलो. अधिकृत अहवाल योग्य परिस्थिती दर्शवतात. उत्तर प्रदेश मध्यस्थी शिक्षण कायदा, 1921 अंतर्गत अधिकाऱ्यांची मंजूरी आवश्यक असल्याने, 14 जुलै 1977 रोजी शाळेच्या उन्नतीकरणानंतर शाळेत काम करणाऱ्या कर्मचारीवर्गाच्या नियुक्तीला सक्षम प्राधिकरणाकडून मान्यता मिळेल हे स्वयंसिद्ध असेल. अन्यथा ते शासनाकडून मदत मिळण्यास पात्र म्हणून ओळखले जाऊ शकत नाही आणि नियमित मानले जाऊ शकत

नाही . पगाराच्या थकबाकीचा दावा करण्यारी रीट याचिका क्रमांक 7989/1983 प्रतिवादीने उच्च न्यायालयात दाखल केली होती यात वाद नाही. गर्ल्स स्कुल गोरखपूर च्या प्रादेशिक निरीक्षकांनी उच्च न्यायालयात प्रति - प्रतिज्ञापत्र दाखल केले होते कि व्यवस्थापनाद्वारे तिची नियुक्ती योग्यरीत्या करण्यात आली होती. उच्च न्यायालयाच्या विभागीय खंडपीठाने दिनांक ९ ऑगस्ट १९८३ रोजीच्या आदेशाद्वारे खालील निरीक्षणासह रीट याचिका फेटाळली.

" मुलींच्या शाळांच्या प्रादेशिक निरीक्षकांच्या वतीने दाखल केलेल्या प्रति - प्रतिज्ञापत्रांच्या परिच्छेद क्रमांक ५ आणि ६ मध्ये केलेल्या विरोधाच्या दृष्टीने आम्हाला रिट याचिकेत कोणतीही योग्यता आढळत नाही."

त्यामुळे हे दिसून येईल कि व्यवस्थापनाने तिची रीतसर नियुक्ती केल्याचे प्रतिवादी क्रमांक १ चा युक्तिवाद उच्च न्यायालयाने मान्य केला नाही. परिणामी पगाराची थकबाकी मिळण्यासाठीचा दावा फेटाळण्यात आला . वरील निर्णय लक्षात घेता आणि आमच्यासमोर ठेवलेल्या नोंदी पाहता, साहजिकच निम्न न्यायालयाने कागदोपत्री पुराव्याचा चुकीचा अर्थ लावला आहे आणि उच्च न्यायालयाच्या विभागीय खंडपीठाच्या निकालाचा परिणाम विचारात घेतला नाही. उच्च न्यायालयाच्या एकल न्यायाधीशांनी या निकालाच्या परिणामांची जाहिरात केली नाही या आधारावर कि हा वस्तुस्थितीचा शोध होता आणि निष्कर्षपर्यंत पोचले कि प्रतिवादी क्रमांक १ ची शिक्षक पदावर रीतसर नियुक्ती झाली होती.

त्यानुसार अपील मान्य केले जाते. निम्न न्यायालयाचा हुकूम आणि उच्च न्यायालयाचे निकाल रद्द केले जातात. दावा खारीज केला जातो. खर्चाबाबत काहीही आदेश नाही.

G. N.

अपील मान्य केले जाते.

अस्वीकरण

"या न्यायनिर्णयाच्या मराठी भाषेतील अनुवादाचा वापर हा पक्षकारास त्याचा/तिच्या मातृभाषेमध्ये त्याचा अर्थ समजून घेण्यापुरताच मर्यादित राहील आणि त्याचा इतर कोणत्याही कारणाकरिता वापर करता येणार नाही. तसेच, इंग्रजी भाषेतील न्यायनिर्णय हाच सर्व व्यावहारिक आणि

कार्यालयीन वापराकरिता विश्वसनीय असेल आणि तोच त्यातील आदेशाच्या निष्पादन आणि अंमलबजावणीकरिता वैध मानला जाईल".